

EVROPSKI PARLAMENT

2004

2009

Dokument zasedanja

14.2.2005

B6-0094/2005

PREDLOG RESOLUCIJE

k vprašanjema za ustni odgovor B6-0026/04 in B6-0025/04
v skladu s členom 108(5) Poslovnika,
ki ga vlaga Anders Samuelsen
v imenu Odbora za zunanje zadeve
o regionalni integraciji na zahodnem Balkanu

Resolucija Evropskega parlamenta o regionalni integraciji na zahodnem Balkanu

Evropski parlament,

- ob upoštevanju letnih poročil Evropske komisije o stabilizacijsko-pridružitvenem procesu za jugovzhodno Evropo,
 - ob upoštevanju prejšnjih resolucij o državah jugovzhodne Evrope in o stabilizacijsko-pridružitvenem procesu, zlasti v zvezi z resolucijo z dne 20. novembra 2003,
 - ob upoštevanju zgodovinskega obiska predsednika vlade Hrvaške v Srbiji in Črni gori 15. novembra 2004 ter podpisa skupne deklaracije ob tej priložnosti, ki poudarja zavezanost obeh držav pridružitvi Evropski uniji in njuno željo po rešitvi odprtih vprašanj, vključno z zaščito manjšin, vračanjem srbskih beguncev na Hrvaško in vprašanjem, kje so Hrvati, ki so bili pogrešani med vojno,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje o podaljšanju mandata Evropski agenciji za obnovo (A6-0031/2004)¹ in vprašanja za ustni odgovor Svetu (B6-0026/04) in Komisiji (B6-0025/04),
 - ob upoštevanju člena 108(5) svojega Poslovnika,
- A. ker je EU leta 1999 sprožila proces stabilizacije in pridružitve za države zahodnega Balkana (Albanija, Bosna in Hercegovina, Hrvaška, Srbija in Črna Gora in Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija) kot njen glavni prispevek k Paktu stabilnosti, s katerim se vzpostavlja referenčni okvir za odnose naštetih držav z EU in se združujejo novi pogodbeni odnosi (Stabilizacijsko-pridružitveni sporazumi) in program pomoči za rekonstrukcijo, razvoj in stabilizacijo (CARDS),
- B. ker dvostranski odnosi dopolnjujejo večstranski okvir, v katerem je treba razviti regionalno sodelovanje in dobre sosedske odnose kot predpogoje za konkretno možnost članstva,
- C. ker je Evropski svet na srečanjih v Feiri in Nici (junija in decembra 2000) jasno priznal evropsko pripadnost držav, vključenih v stabilizacijsko-pridružitveni proces, in možnost, da postanejo kandidatke za članstvo v EU,
- D. ker so omenjene države napredovale, vendar jih čakajo še številni izzivi, preden bodo popolnoma prešle na delujočo demokracijo in tržno gospodarstvo ter preden bodo pripravljene na vzpostavitev tesnejšega odnosa z EU; ker bo kljub nesporni evropski pripadnosti teh držav nadaljnji napredek po teh smernicah v končni fazi odvisen od sposobnosti posamezne države, da sama doseže zastavljene izboljšave,
- E. ker državna skupnost Srbija in Črna Gora, ustanovljena na pobudo EU, da bi pospešili

¹ P6_TA-PROV(2004)0056

proces demokratičnih in gospodarskih reform in pospešili njeno vključevanje v EU, trenutno ne izpolnjuje pričakovanj,

- F. ker mora biti cilj ukrepanja EU oblikovanje demokratičnega Kosova ne le za etnično večino, ampak tudi za vse etnične skupine, ki tam živijo, in ker morata sedanja in prihodnja pomoč temeljiti na takšnih načelih; ker rezultati teh prizadevanj niso zadovoljivi; ker tudi razmere na Kosovu in nezadostna varnost preostalih članov srbske in drugih nealbanskih skupnosti, zlasti po izbruhu etničnega nasilja marca 2004, tudi negativno vplivajo na razmere v Srbiji,
 - G. ker se določb Resolucije Varnostnega sveta OZN 1244 v zvezi z vrnitvijo srbskih beguncev v njihove vasi na Kosovu ne spoštuje vedno,
 - H. ker veliko število notranje razseljenih oseb v Srbiji in na Hrvaškem predstavlja dodatno finančno obremenitev za obe državi,
 - I. ker prisotnost paradržavnih entitet in njihov nedoločen status prispevata k nestabilnosti regije,
 - J. ker sedanji institucionalni okvir, ki izhaja iz Daytonskega sporazuma, slabi sposobnost razvoja Bosne in Hercegovine in ovira evropsko povezovanje,
 - K. ker je neuspeh referendumov 7. novembra v Bivši jugoslovanski republiki Makedoniji odprl pot polnemu izvajanju Ohridskega sporazuma in pospešil evropsko povezovanje,
 - L. ker je treba bližnji začetek pristopnih pogajanj s Hrvaško obravnavati kot pozitiven znak za vse države v regiji, kar zadeva njihovo evropsko perspektivo,
1. poudarja, da je v skladu z Evropsko varnostno strategijo, sprejeto decembra 2003, zahodni Balkan prednostna regija za EU in da je prihodnost te regije nedvomno v evropskem povezovanju, vendar pa je ta prihodnost odvisna zlasti od samih držav v regiji;
 2. ugotavlja, da sta zavest o politični odgovornosti in poznavanje tehničnih mehanizmov evropskega povezovanja pomembna elementa, vendar pa je potrebna tudi okrepitev ustreznih institucij, predvsem izvoljenih organov (v državah regije), poleg tega priznava, da bo za to treba zagotoviti dodatna finančna sredstva;
 3. izraža resno zaskrbljenost v zvezi z gospodarskimi in socialnimi razmerami v regiji; poudarja, da je rešitev te ključne problematike eden glavnih načinov za doseganje stabilnega razvoja v zadevnih državah; poziva države in EU naj postavijo socialni in gospodarski razvoj za najbolj prednostni nalogi;
 4. opozarja, da je bila na vrhu julija 2002, kjer so se srečali vodje držav Bosne in Hercegovine, Hrvaške ter Srbije in Črne gore, sprejeta skupna deklaracija o izvajanju Daytonskega sporazuma, o ohranitvi nespremenljivosti mej, o spodbujanju vračanja beguncev in o sodelovanju na področju evropskega povezovanja;
 5. pozdravlja dvostranski Sporazum o varstvu manjšin, sklenjen 15. novembra 2004 med

Hrvaško in državno skupnostjo Srbije in Črne gore, ki izraža pripravljenost pogodbenic, da priznata narodne manjšine kot prvino, ki bogati družbo;

Bosna in Hercegovina

6. ugotavlja, da ostajajo 9 let po podpisu Daytonskega sporazuma ključni politični problemi nerešeni, da je država močno razdeljena in je politična stabilnost ranljiva; zavzema stališče, da so nujno potrebne nove politične spodbude, ki bi temeljile na sodelovanju od spodaj navzgor, v katerega so vključeni vsi narodi, ki tam živijo in ki živijo v trajno uravnoteženem mirnem sosedstvu;
7. opozarja na še ne izpolnjene prednostne naloge: neomejeno sodelovanje z Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na področju nekdanje Jugoslavije, varnostna vprašanja, vzpostavitev institucij, infrastruktura, energija; pozdravlja odločitev EU o prevzemu operacij za ohranjanje miru, ki jih v okviru NATA vodi SFOR, katerega mandat se izteče 2. decembra 2004, in v zvezi s tem poudarja izjemen pomen do zdaj najobsežnejše vojaške akcije EU, s katero se bo prisotnost Evropske unije v Bosni znatno povečala; ugotavlja, da bo EU tako najpomembnejši dejavnik v Bosni, ki lahko razpolaga z vojaškimi instrumenti in tudi civilnimi, med katere spadajo pomoči, trgovina in politični dialog; poudarja protislovje nekaterih političnih sil v Bosni in Hercegovini, ki očitno podpirajo evropsko povezovanje, hkrati pa ovirajo nujne reforme, potrebne za delovanje države;
8. pozdravlja dejstvo, da je EU pripravljena prevzeti več odgovornosti v zvezi s stabilnostjo BiH, kot jih je imela v preteklosti; ugotavlja, da je najobsežnejša vojaška misija EU EUFOR dopolnitev policijske misije EU v BiH; zato poudarja, da je prevzem operacije za ohranjanje miru SFOR pod vodstvom NATA decembra 2004 velika priložnost za nadaljnji napredek 10 let po Daytonu; upošteva vključitev vojaških in policijskih sestavin; poziva Svet, da zagotovi največjo usklajenost med številnimi dejavniki in dobro obveščenost Evropskega parlamenta ter ga seznanj s posebnimi podatki o misiji EUFOR;
9. pozdravlja delo novo ustanovljenega direktorata za evropsko povezovanje v vladi Bosne in Hercegovine; priznava pozitivne spremembe; ponovno poudarja, da je zelo pomembno nadaljevanje reforme organov in izvajanje prednostnih nalog, na primer boja proti korupciji in organiziranemu kriminalu, izsleditve vojnih zločincev na begu, ponovne oživitve močno prizadetega gospodarstva, znižanja izjemno visokih stroškov za delovanje uprave in vzpostavitev pomanjkljivih upravnih zmogljivosti
10. obžaluje sklep Združenih držav, ki je začel veljati junija 2003 in po katerem državljani ZDA v Bosni uživajo imuniteto pred sodnimi postopki na Mednarodnem sodišču za vojne zločine v Haagu, ratificiral pa ga je tudi parlament Bosne in Hercegovine;
11. spodbuja oblasti Bosne in Hercegovine, zlasti vlado Republike srbske, k tesnemu sodelovanju z Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na področju nekdanje Jugoslavije pri pregonu obtoženih za vojne zločine ter, če se dokaže, da se to uresničuje, podpira prihodnje povabilo Bosne k sodelovanju pri programu Partnerstvo za mir; poudarja, da je najresnejše vprašanje še vedno nekaznovanje obtoženih vojnih zločincev in težava v zvezi z njihovo izročitvijo, kar še vedno ovira spravo in izboljšanje

medsebojnega zaupanja med narodi; poziva oblasti Bosne in Hercegovine na vseh upravnih ravneh, civilno družbo in vse druge odgovorne dejavnike, da naredijo vse, kar je v njihovi moči, da privedejo Karadžiča in Mladiča pred Sodišče; v zvezi s tem pozdravlja nedavne aretacije 8 oseb s strani policije Republike srbske na podlagi nalogov za aretacijo zaradi lokalnih vojnih zločinov in odločitev Sveta o zamrznitvi sredstev več obtoženih vojnih zločincev;

12. priznava, da je Urad visokega predstavnika (OHR) v Bosni in Hercegovini še vedno potreben; vendar zahteva večjo preglednost in (evropski) parlamentarni pregled nad dejavnostmi in odločitvami Urada, predvsem glede na načrtovan postopen prenos njegovih dejavnosti na organe Bosne in Hercegovine;
13. resno vznemirjen zaradi odkritja znanstvenikov UNEP, da so zrak, voda in vzorci tal, vzeti na nekaterih področjih v Bosni in Hercegovini, kontaminirani z osiromašenim uranom, izraža svojo zaskrbljenost zaradi nezadostnega ukrepanja v zvezi s priporočili UNEP, da je treba onesnažena področja dekontaminirati;
14. pozdravlja ponovno povezavo električnih sistemov v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem, v Bivši jugoslovanski republiki Makedoniji ter v Srbiji in Črni gori na zahodnoevropski sistem UCTE, ki je bila prekinjena leta 1991; verjame, da bo ponovna združitev bosanskega trga, prej razdeljenega na zvezni trg in trg Republike srbske, spodbudila gospodarsko oživitev Bosne;

Srbija in Črna gora

15. poudarja, da bosta prihodnji dve leti odločilni za državno skupnost Srbije in Črne gore, saj bo proces doseganja rešitve, ki bo zadovoljila vse strani, poglaviten dejavnik za stabilnost regije kot celote; ponovno poudarja, da bi morala biti EU pripravljena pomagati Srbiji in Črni gori pri oblikovanju trajne ureditve, pri čemer bi morala glede oblike odnosa zavzeti nevtralen položaj;
16. obžaluje, da Srbija in Črna gora še vedno pomanjkljivo sodeluje z Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na področju nekdanje Jugoslavije in poziva oblasti k nadaljnjemu napredku na področju vojaške in policijske reforme s posebnim poudarkom na tajni policiji;
17. opozarja vlado Srbije in Črne gore, da je spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin, vključno s pravicami in svoboščinami etničnih in narodnih manjšin, eno od kopenhagenskih meril in predpogoj za nadaljnje sodelovanje v procesu SAP, ki bi lahko postopoma privedel do članstva v EU;
18. priznava, da bodo imele prihodnje odločitve o statusu Kosova političen učinek za Srbijo, in zato poziva Beograd in Prištino, da začneta kooperativen dialog in najdeta konstruktivno rešitev o prihodnosti Kosova;
19. poziva Evropsko komisijo, da pospeši in zaključi delo v zvezi s študijo izvedljivosti, da bi se lahko čim prej začela pogajanja za sklenitev sporazuma o stabilizaciji in pridruženju z Evropsko unijo;

20. upošteva izid nedavnih volitev (23. oktobra), vendar obžaluje nizko volilno udeležbo, zlasti množičen bojkot volitev srbske manjšine na Kosovu, in dejstvo, da se s tem še naprej pogloblja globok razkol regije;
21. zaveda se, da bo preverjanje izvajanja standardov potekalo v sredini leta 2005, da bi odločili o možnosti začetka razprav o prihodnjem statusu Kosova;
22. zahteva, da organi na Kosovem sprejmejo odločne ukrepe za večjo varnost vseh prebivalcev Kosova;
23. priznava pomembnost mehanizma nadzora SAP (STM) kot načina podpore Kosovu pri izvajanju strukturnih reform, skladnih z EU;
24. opozarja, da več kot 5 let po sporu še ni rešena usoda skoraj 3.500 državljanov Kosova; poziva srbsko vlado k dejavnemu sodelovanju in zagotavljanju vseh podatkov v zvezi s pogrešanimi osebami; poleg tega poziva kosovske oblasti, da zagotovijo vse podatke v zvezi s 500 kosovskimi Srbi, ki so še vedno pogrešani;
25. poziva oblasti na Kosovu, da spoštujejo pravice srbske skupnosti, da olajšajo vrnitev srbskih beguncev, da spoštujejo Resolucijo Varnostnega sveta ZN št. 1244 in da se dosledno borijo proti organiziranemu kriminalu ter prometu s prepovedanimi drogami;

Albanija

26. izraža zaskrbljenost zaradi neugodnega političnega ozračja v Albaniji in napetosti v vodilni stranki, ki so privedli do razdora znotraj stranke; izraža nezadovoljstvo nad nezmožnostjo ukrepanja albanske vlade; pričakuje konkretne ukrepe vseh političnih strank za izboljšanje političnega ozračja;
27. poudarja, da je treba izboljšati upravno usposobljenost Albanije in boj proti samovoljnemu ravnanju organov oblasti; predlaga sprejetje izboljšanih ukrepov za zagotovitev sredstev, potrebnih za boj proti korupciji, organiziranemu kriminalu, trgovini z ljudmi, orožjem in drogami; in za izboljšave, namenjene doseganju neodvisnega in učinkovitega pravosodnega sistema, zlasti za razvoj delujoče pristojnosti na upravnem področju;
28. priznava, da je Albanija zaradi svoje vloge, ki jo mora prevzeti v boju proti organiziranemu kriminalu, ključni dejavnik pri procesu stabilizacije regije;
29. se zaveda, da je treba v razvoj na gospodarskem področju vložiti še veliko truda (četrtnina prebivalstva na primer živi pod pragom revščine), in da je treba zatreti korupcijo in povečati preglednost; opozarja na težke razmere na področju izobraževanja, zlasti na nujno zagotovitev enakih možnosti za izobrazbo otrok po vsej državi;
30. poziva vlado in oblasti v Albaniji, da spoštujejo pravice grške etnične manjšine in poudarja, da sta napredek pogajanj v zvezi s sporazumom o stabilizaciji in pridružitvi ter prihodnost Albanije v Evropi tesno povezana s spoštovanjem človekovih pravic in pravic manjšin;

Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija

31. meni, da bo polno sodelovanje Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije v procesu evropskega povezovanja koristno za državo in tudi za celotno regijo;
32. pozdravlja prizadevanja vlade pri izvajanju reform v zvezi z decentralizacijo kot dela okvirnega sporazuma, podpisanega na Ohridu leta 2001; pozdravlja izid referendum, izvedenega novembra 2004, s katerim je bila izkazana podpora evropski usmeritvi države in ki ustvarja pogoje za nadaljnje reforme; opozarja, da bi bilo treba prizadevanja Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije za decentralizacijo ustrezno podpreti s programi pomoči EU, ki bi jih morali dodatno "dekoncentrirati", da bi vnesli znanje nacionalnih in lokalnih organov;
33. meni, da neuspeh referendum o izvedljivosti ozemeljske razdelitve utira pot spravi med glavnima etničnima skupinama v skladu z Ohridskim sporazumom, zato da bi postala Makedonija zgled mirnega sobivanja in da bi prispevali k stabilizaciji celotne regije;
34. poziva Evropsko komisijo, da vključi institucije te države neposredno v sistem finančnega poslovanja pomoči EU, kot je predvideno v programu CARDS;

Hrvaška

35. pozdravlja sklep z dne 18. junija 2004¹ o dodelitvi statusa kandidatke Hrvaški;
36. veseli se bližnjega začetka pristopnih pogajanj s Hrvaško na podlagi načela lastnih zaslug;
37. poziva hrvaško vlado, da nadaljuje in okrepi dialog z vsemi sosednjimi državami in v celoti sodeluje z Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije (ICTY);
38. poziva Hrvaško, da v dialogu s Slovenijo reši preostale mejne spore, da se izogne enostranskim dejanjem, s katerimi želi posegati v določitev slovensko-hrvaške meje in brez soglasja vplivati na določitev meje, ter da izvaja sporazum z nekdanjo Jugoslavijo (sedanjo Srbijo in Črno goro) o polotoku Prevlaka in nemotenem pomorskem prevozu v Boko Kotorsko; ter da naredi vse, kar je v njeni moči, da bi spodbudila in omogočila vrnitev beguncev;
39. upošteva obisk hrvaškega predsednika vlade Sanaderja novembra 2004 v Beogradu, prvega takšnega uradnega obiska po propadu nekdanje Jugoslavije; upošteva dejstvo, da sta predsednik vlade Sanader in predsednik Srbije in Črne gore Marović podpisala sporazume o narodnih manjšinah in o tehničnem in znanstvenem sodelovanju ter da sta se strinjala, da mora prihodnost Hrvaške ter Srbije in Črne gore vključevati članstvo v Evropski uniji;
40. poziva oblasti, da s pomembnimi ukrepi omogočijo vrnitev beguncev in zagotovijo poštena in učinkovita domača sojenja za zločine v času vojne;

¹ Glej Sklepe Sveta z dne 17./18. junij 2004 (10679/2/04 REV 2)

Splošne točke

41. poziva k večji usklajenosti mednarodne dejavnosti na tem območju; ugotavlja, da je treba zaradi več dejavnikov, ki vplivajo na dogajanja v regiji, opredeliti/razdeliti pristojnosti med njimi; zlasti opozarja na potrebo po jasni razdelitvi odgovornosti/pristojnosti med Evropsko agencijo za obnovo in "dekoncentriranimi" delegacijami Evropske komisije v tej regiji;
42. poziva k jasnejši opredelitvi strategije EU glede Balkana v prihodnjih nekaj letih in poziva EU, naj bo predvsem glede na začetek pogajanj s Hrvaško še posebno previdna pri sporočilu, ki ga bo posredovala drugim državam Jugovzhodne Evrope;
43. opozarja, da SAP na zahodnem Balkanu predstavlja temeljni okvir za pridruževanje teh držav k EU;
44. opozarja, da je treba okrepiti vlogo SAP in SAA ter da mora EU zagotoviti jasen in postopen program evropskega združevanja;
45. glede na to, da je treba v proces približevanja regije k Evropski uniji zajeti celotno družbo, zlasti oblikovalce mnenj, poziva Svet in Komisijo, da z nujnimi ukrepi okrepita sodelovanje na področju mejnega nadzora kot del širše strategije na področju pravosodja in notranjih zadev za regijo, kar bi moralo vključevati študijo Komisije o učinkih, ki bi jih imelo postopno zniževanje zahtev v zvezi z vizumi za države v regiji, z dolgoročnim ciljem, da se vzpostavi ureditev brez vizumov, in da svoje sklepe predstavi do konca leta 2005; študija bi morala obravnavati zlasti vprašanje, kako olajšati pretok študentov, predstavnikov nevladnih organizacij in predstavnikov političnih institucij;
46. poudarja, da lahko države v regiji na svoji poti k povezovanju z EU same prispevajo k doseganju nadaljnega napredka tako, da izpolnijo naslednje pogoje:
 - sodelovanje z Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije;
 - izvajanje učinkovite politike za vrnitev beguncev in razseljenih oseb;
 - spoštovanje človekovih pravic in pravic manjšin;
 - izvajanje aktivne politike proti korupciji, organiziranemu kriminalu, trgovini z ljudmi, orožjem in drogami;
47. ugotavlja, da bi glavni cilji politike EU morali biti sistematičen in postopen prenos pristojnosti v zvezi z izvajanjem in upravljanjem pomoči EU, povečanje vloge lokalnih in nacionalnih organov in naraščajoče vključevanje civilne družbe in demokratičnih sil, ko bodo zadevne države za to sposobne;
48. poziva vse države v regiji, da sodelujejo pri usklajevanju regionalne infrastrukture, saj je razvoj na tem področju bistven, če se želi regija gospodarsko povezati;
49. obžaluje, da se vrnitev beguncev in razseljenih oseb v regiji še ne izvaja v celoti;
50. ostaja resno zaskrbljen zaradi množičnega odhajanja mladih in bega možganov iz regije

ter zaradi med seboj povezanih stopenj revščine in brezposelnosti;

51. ugotavlja, da so minska polja na Balkanu še vedno velika ovira za razvoj in povezovanje regij jugovzhodne Evrope in da mora EU kljub uspešnemu delu v preteklih letih nadaljevati z odstranjevanjem min v državah regije, da bi do leta 2010 dosegli cilj Ottawske konvencije in razglasili regije kot območja brez min;
52. meni, da sta razvoj in podpora prave civilne družbe nepogrešljiva dejavnika, ki prispevata k okrepitvi demokratičnih institucij in utirata pot spravi med stranmi;
53. od Komisije zahteva, da oblikuje konkreten projekt o ustanovitvi območij z večjo svobodo gibanja med sosednjimi regijami, ki bo spodbudil razvoj čezmejnega in regionalnega sodelovanja;
54. od Komisije zahteva, da spodbuja in podpira vzpostavitev programov tesnega medsebojnega sodelovanja na občinski ravni ter da podpira vse ukrepe, ki olajšajo vzpostavljanje mrež med različnimi dejavniki v državah EU in SAP;
55. zahteva takojšnje pogovore vseh zadevnih političnih dejavnikov o statusu Kosova in pričakuje ploden izid teh razprav;
56. od držav zahodnega Balkana zahteva, da sprejmejo in izvajajo Pravila EU o ravnanju pri izvozu orožja;
57. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter državam kandidatkam, vsem vladam in parlamentov v regiji, koordinatorju EU za Pakt stabilnosti, posebnemu predstavniku EU v regiji, posebnemu predstavniku ZN na Kosovu (UNMIK), OVSE in Svetu Evrope.